

Bezoekje Stedelijk met de NVBT door Martin Riswick

Zaterdag 13 december. Kerstdrukke in de PC Hoofdstraat, maar op de fiets daar doorheen geknald, naar iets geheel anders op weg: twee bijzondere rondleidingen die het bestuur van de NVBT aan de leden aanbod, die erg de moeite waard waren.

De aanwezigen werden in twee groepen verdeeld die parallel aan elkaar de rondleiding 'het stedelijk onvergetelijk' als de rondleiding over de tentoonstelling 'The image as burden', aangeboden kregen.

Marlene Dumas is voor mij in ieder geval ook onvergetelijk. Als werknemer van GGZ-Breburg, voorheen psychiatrisch centrum Het Hooghuys, ben ik bevoorrecht: in de vestigingen Breda, Oosterhout en Etten-Leur hangt werk van Marlene wat zij in de late jaren 80 maakte met de toenmalige opgenomen patiënten, de laatste jaren bedekt met een stevig stuk perspex, aangezien de werken aanzienlijk in waarde zijn gestegen.

De tentoonstelling raakte me op een bijzondere manier. De menselijke beelden (Marlene: "ik schilder geen mensen, ik schilder beelden") maken deel uit van de wereld, onze wereld in al zijn rauwe werkelijkheid met een directe toets die, althans mijn ervaring, direct onder je huid schiet. De afgebeelde figuren vertellen hun verhaal, communiceren met de kijker. In dat opzicht maakte de geschilderde doden (Marilyn, het Palestijnse meisje, Steve Biko) ook deel uit van onze wereld, misschien juist omdat ze tot beeld verworden zijn. Ook de zaal met de Martha's (Martha Freud, Marlene's grootmoeder en hun huishoudster die in die tijd in Zuid-Afrika allemaal Martha heetten) trof me, het zelfportret van Marlene als eye-catcher, waarop zij zich vanuit haar zetel naar de toeschouwer toekeerde, zich bewust wordend van het kwaad.

De 5 portretten van de Gay-artists (Passolini, Wilde, de Lorca, Genet en Aldomovar) die zij maakte als onderdeel van een tentoonstelling in het homofobe Rusland, vond ik een ontroerend en hoopvol statement.

Iets anders wat me tijdens deze tentoonstelling in me naar boven kroop was een drang zelf te gaan schilderen, beelden te creëren rondom de soms waanzinnige beelden van deze wereld die op me afkomen en ik niet anders kan dan ze opslaan. Marlene laat me haar manier zien die beelden terug aan de wereld te geven op een oprechte, directe en flitsende manier zonder oordelend of moraliserend te (willen) zijn, waarin relativering en humor om de hoek ligt. Op de vraag waarom ze in het gezicht van Martha Freud stopt met rode verf, is haar nuchtere antwoord: 'mijn rood was op...'

De tweede rondleiding is van een geheel andere orde. We worden meegenomen op reis door het stedelijk langs enkele kunstwerken volgens de methode die afkomstig is uit het Moma (Museum of Modern art Manhattan) om mensen met Alzheimer en hun mantelzorgers langs de kunstwerken te gidsen. Met vouwstoeltjes gewapend werden we door de gids op onze beleving bevraagd. Niet de achtergronden, het perspectief en de context maar juist de persoonlijke belevingen staan centraal bij deze manier van gidsen. De ervaringen en herinneringen die de kunstwerken en hun beleving opriepen, met elkaar te delen om daarmee op laagdrempelige wijze een fijne beleving van het museumbezoek mogelijk te maken.

Een bijzondere middag, die met een slokje en een hapje werd afgesloten in café Lusthof aan de Ceintuurbaan, waar het nog lang gezellig was.....